

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben. Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—. Kéziratokat nem küldünk vissza.	Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28b. sz. a. (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)	A hirdetések árszabálya : A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közles után 6 fillér (3 krajczar) fizetendő. <i>Egyéb hirdetéseknel :</i> egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.— fél oldal ... kor. 16.— nyolczad oldal ... kor. 4.— A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Kedvező kijelentés.

A kath. iskolafenntartók szives figyelmébe ajánljuk.

Lapunk mult számában foglalkoztunk kellő érdeme szerint *Berzeviczy* miniszter úr kultusz-programmjával és örömmel adjuk hírül, hogy föltételezett igazságszeretetét a törvényes jogok iránt immár tények is igazolják. Tudvalevő, hogy vagy három évvel ezelőtt oly rendeletet bocsátott ki a tanügyi kormány az 1868: XXXVIII. t-cikk 25-ik §-nak értelmezésére, mely határozott halálos ítéletet jelentett több oly katolikus iskolára, melynek fönttartása és fejlesztése a 25. § értelmében községi vagyonból eszközöltetett.

Csernoch képviselő úr a kultuszvita során ráért e sérelmes rendeletekre és kijelentette, hogy

«Az 1868: XXXVIII. törvényeknek 25-ik szakaszát több mint 30 évig úgy értelmezte a közoktatásügyi miniszterium, hogy, ha ahhoz a hitvallásos iskolához, mely 1868-ig fönnállott, új tantermet építeni, vagy új tanítói állomást szervezni kívánt az illető hitvallásos iskolát fönttartó politikai község, azt megtehetette anélkül, hogy az új tanterem, vagy az új tanítói állomás, hitvallásos jellegét elvesztette volna.

Ujabbban azonban, vagy három év óta oly rendeleteket bocsátott ki a közoktatásügyi miniszter, amelyek szerint, ha az 1868-ban fönnállott hitvallásos iskolát akár tantermekkel, akár új tanítói állomással bővítette a hitvallásos iskolát fönttartó politikai község, azok az új tantermek és az új tanítói állomások *elvesztették hitvallásos jellegüket*, úgy, hogy nem egy iskola van Magyarországon, amely egészen katolikus, de az iskolát fönttartó politikai község által ujabbban épített egy, vagy két tanterme már községi, új tanítója is az; két iskolaszéke is van, egy katolikus, meg egy községi, a fegyelme is kétféle, tanterve és tankönyvei is kétfélek s folytonos ellentét van a katolikus és a községi tanítók között».

Ere a miniszter a vita végén mondott beszédében úgy nyilatkozott:

«Ami az 1868-iki törvény ismert 25. szakaszának alkalmazását illeti, mielőtt még tisztelt képviselőtársaim ebben az ügyben föl-zóltak volna, én az igen t. miniszterelnök úrral, mint belügyminiszterrel is, értekezvén, teljesen tisztában voltam és vagyok aziránt, hogy ennek a szakasznak olyan értelmezést adni, mint hogyha az 1868-iki törvény értelmében felekezeti jelleggel a község részéről

fönttartott iskoláknak petrifikáltatniok kellene abban az állapotban, amelyben azokat az 1868-iki törvény találta, és hogy községi erővel fejleszthetők nem volnának, ilyen értelmét adni — mondom — ennek a szakasznak nem lehet. Egyébiránt megnyugtathatom a képviselő urat, hogy minden egyes esetben úgy fogom ezt a szakaszt a t. belügyminiszter úrral egyetértőleg alkalmazni, mint ahogy azt a törvényhozás intenciója, amelyet *Csernoch* János t. képviselő úr is helyesen fejtegetett, magával hozza».

E kedvező kijelentés után tisztelettel kérjük az érdekelt kath. iskolaföntartók igen tisztelt helyi hatóságait, hogy a korábbi miniszteri döntésekkel ért jogvesztés reparálására sürgősen intézkedjenek és a jövőben a kath. iskolák fejlesztését ott, ahol lehetséges, a 25. § alapján zavartalanul eszközöljék. A 25. § szövege ez:

«Általában nem tekintetnek ezentúl felekezeti iskoláknak azon tanintézetek, amelyek községi vagyonból és jövedelmekből a község összes tagjai által felekezeti különbség nélkül, tartatnak fönn.

Azon már fönnálló hitfelekezeti iskolákra nézve mindazáltal, amelyek eddigelé a község vagyonából és jövedelméből tartatnak fönn, szabadságában áll az illető községnek az eddigi gyakorlatot továbbra is fönttartani; de ily esetben a segélyezés a különböző hitfelekezeti iskolák közt igazságos arányban osztandó meg s egy hitfelekezet iskolájától sem vonathatik el, míg a többi hitfelekezetek iskolái irányában is meg nem szüntetik».

Berzeviczy miniszternek fogadjuk kijelentését örömmel, mert abban azt látjuk, hogy szavának ura és gátat tud vetni a felekezeti iskolák ellen irányuló éretlen, a nemzeti kulturára nézve káros zaklatásoknak.

A kultuszbudget-vitából.

Nagy a meleg, ilyenkor nem igen van kedve az embernek még a vitakozásra sem; szomorú a terméseredmény, a gazda lelkét a mezei munka érdeklí: meglátszott ez a képviselőház ábrázatján

is, mikor rövid három ülésben végeztek a kultusz-budgettel.

Erintették a képviselő urak a *népoktatás reformjáról* szóló törvénytervezetet. Hát bizony, aki ismeri az életet, a külvilágot, a nemzetiségiék furfangját és ellenállását; aki olvasta az 1879. évi XVIII. t.-e. 6. §-at, mely szerint a tanfelügyelő nem írhatja alá és így nem kaphat tanítói oklevelet az, aki 1882. évi jun. 30-tól fogva «kellően» nem beszél magyarul (s a magyarul nem tudó tanítók száma mégis ijesztő!); aki végül tudja, hogy az eddigi állapotoknak is részben a hivatalos egyének nemtörődése, majd az u. n. «lojalítás», a «türelmesség», a «politikai okosság», «észszereőség» voltak az előidézői és okai: az ugyan igazat ad Eötvös Károly azon megjegyzésének, mellyel a kultuszminiszternek ama szavaira, hogy arra fog törekedni, miszerint mindenki, aki Magyarországon elemi iskolát végzett, tudjon magyarul, ezt szólta közbe: Biz' abból nem lesz sóha semmi!... Nem lesz pedig azért, mert annak elérésére a tervezetben jelzett eszközök elégtelenek. S ha az iskolák tekintélyes száma el is éri azt, hogy tanulói elsajátítják a nemzeti nyelvet, azt csakhamar elfelejtik; miért? mert az életben nem érzik a magyar nyelv szükségét. Bármilyen nemzetiségű polgártársunk boldogul a nyelvével, míg pl. a tőzsgyökeres magyar állami hivatalnoknak ezer és ezer esetben 4—5 nyelvet is el kell sajátítania, ha boldogulni akar. Hát nem perverz állapot ez?

Csodálatos, hogy a reformok méregfogát, mely a német nyelvet a képezdekben kötelezővé teszi, nem lehet kiűzni. Nem elég, hogy a magyar művelt anyák és leányok már most is több idegen könyvet olvasnak, mint magyart. Ez már olyan chikk! annyi az elnemzetietlenedés eredménye. Hisz' a szívünk sajnó, ha látjuk, hogy a német nyelvvel keresztül-kasul utazhatjuk az országot, a magyarra pedig alig az 1/4 részét!

Szóba jött a *tanítók egyenlő fizetése*. Ugyanazon képesítéssel bíró s ugyanazon fontos, hazafiás és kulturmissziót teljesítő tanítók között csak a visszavonás üszkét éleszti az ellátás aránytalansága.

Sohogysem megy a fejembe ez a megszokott ellenvetés, ha a tanítók anyagi ügyeiről van szó: csak addig mehetünk, ameddig az állam pénzügyi viszonyai engedik akkor; ha látom, hogy ezek a pénzügyi viszonyok minden követelésnél kedvezőbbek, csak a tanügnél veszedelmesek. Teszem, mikor az új katonai javaslatnál a tetemes véráldozaton kívül 20 millió forintot kívántak, a szakminiszter bár «elég súlyos»-nak ismerte el a pénzáldozatot, de konstataulta, hogy hazánk megbirja a kiadást, konstataulta pedig ekként: «az állami budget bizonyítja»; ugyanakkor a kultuszminiszter az előtte alamizsnáért könyörgő, éhező tanítónak fájdalomosan jelenti ki: a fizetésjavítást az állam pénzügyi helyzete nem bírja el. Hol itt a valóság?

Pedig ha kimutatjuk, mennyit áldozott a nemzet a hadseregért és mennyit a kulturáért, «a kimu-

tatásból majd kitűnik, hogy nemzeti kulturánk gyökereit épen a hadseregre költött aránytalan kiadások támadták meg. Ez a haladás a művelődésnek előlépésére vezet.» (Bakonyi S. 1903. jan. 3-án mondott beszédéből.)

Megszokott már az *összes iskolák államosítása*-nak az óhaja. Nem állami, hanem jó iskolára van a nemzetnek szüksége. Tisztán *nyelvi és hazafias* szempontból fölösleges is, mert a volt kultuszminiszter szerint: «az államnak meg vannak az eszközei, hogy az állami szempontokat érvényesítse és érvényesíti is» (?); de az egész vonalon leendő államosítás lehetetlen is, mert ugyancsak a volt miniszter szerint «leküzdhetetlen akadályokba ütközik». Az új miniszter pedig kijelentette, hogy elődjének a nyomdokain jár.

Tegyük különbséget nemzetiségi és felekezeti iskola között, s ha a nemzetiségi iskolák nem felelnek meg az állam érdekeinek, ne adjuk ugyanazt az orvosságot az összes, de egészséges szellemű felekezeti iskoláknak, mikor ezeknek nincs is szükségük az orvosságra.

Tudom, hogy a felekezeti tanítók nagy része is várva-várja az államosítást, aminek egyik oka a pap és tanító közötti áldatlan viszony, de amit kölcsönös engedékenységgel meg lehetne szüntetni; a tanító ismerje el függő viszonyát, a pap pedig ne éreztesse lépten-nyomon se magasabb iskolázottságát, se a tanító személyének avagy foglalkozásának kicsinylését, s ha ehhez a már elodázhatalatlan fizetésjavítás is megtörténik, kevés felekezeti tanító marad, akinek továbbra is az államosítás lenne a Kánaaja. Az esetleges rendezésnél azonban valószínű, hogy amíg a tanítót a nép fizeti, addig a tanügy nem emelkedni, csak súlyodni fog.

Nagy a *visszalés a tankönyvek körül*. Hozzá teszem, hogy megvan ez a panama nemcsak a tankönyvek, hanem egyéb tartalmú könyveknél is. Üdvös intézkedésre itt is nagy szükség van.

Szerettünk volna valamit hallani a *tanítók pragmatikájáról*, amely téren épen a reformtervezettel nagyon zavaros lesz a helyzet. A fennhangon hirdetett szabadelvű szellem nem tűrheti tovább, hogy a tanítók fölött fegyelmi ügyekben idegenek ítéljenek. Ma a fegyelmi hatóság a tanító nélkül ítélkezik, igaz, hogy az ő kihallgatása után, de a vádló (a tanfelügyelő!) jelenlétében és fölvilágosítása alapján a vádlott kizárásával. Pedig az csak mindenütt elfogadott elv, hogy a vádlottat meg kell hallgatni és előbb ítéletet mondani nem lehet. Ezt a meghallgatást a fegyelmi bizottság előtt nem szabadna lehetetlenné tenni.

Még a bizottsági ülésben kívánta egyik hírneves képviselőnk a nevelésnek *realis irányban* való fejlesztését. Ha ezalatt a praktikus, az életre való készítést értette, akkor egyezünk, mert ez a neveléstannak is egyik sarkalatos tétele; hanem az a baj, hogy az életre nevelés mellett mindjobban megfeledkezünk a szív, a lélek neveléséről, s erre a körülmények kényszerítenek, amennyiben már maga a tanterv is sok olyan ismerettel tömött

tele az ifjúságot, amire szüksége nincs, sőt kivételben, pl. a gazdasági ismétlőiskolában, amely különben szerencsésen közeledett volna az élethez s a felügyeletre, ellenőrzésre hivatottak se a nevelést, hanem a tudást, a szellemi masszát tekintik. Az elemi iskolából mindazt, ami csak elméleti becesel bír, ki kell zárni.

Nagyobb várakozással néztük budgettünk tárgyalása elé, ime csalatkoztunk. Bizonyos az az egy, hogy nem hiányzik az elismerés és jóakarattal iránt és működésünkkel szemben, de hát mi ismétlenül csak azt hangoztatjuk, hogy pusztán ezektől fölkapik az állunk, és hogy állásunk is többet követel.

Váczy Istrán.

Tanulságok.

Az elmúlt napokban sok tapasztalattal gazdagodott a tanítóóság, s ha e tapasztalatokat a kritika szűrőjén át latolgatja, sok tanulságot vonhat le magának abból. Megláthatta, kik az ő önzetlen barátai, kik húznak spanyolfalat a tanítóóság között; mily emelő és tiszteletet parancsoló a férfias, de higgadt szókimondás és hogy mennyire nincs hasznára az ügynek sem a megalkuvás, meghunyászkodás politikája, sem pedig az elragadtatás.

A katolikus tanítók gyűlésének magas színvonaláért az elnökséget illeti a legnagyobb érdem, mely böles tapintattal, a legkörülményektől előrelátással készítette elő a gyűlést. Valóban bámulatos azon fejlődés, melyet a Katolikus Tanítók Országos Bizottsága oly rövid idő alatt elért. Ép ez adja magyarázatát annak, miért kiabálnak sokan kígyó-tékát e testületre. A kis kutya is méreggel ugat az előtte menő szekér után, még kerekeit is faldossa. A tehén ezt látva meg fedi a kis kutyát: «miért dühöngsz oly vadul, hiszen ez a kocsis nem árt neked!» Nem árt-e? — felelt fogvicsorgatva az eb. — Hát nem látod, hogy halad.

A ritű irigység még ma is diadalmaskodik az emberi szívekben, s ezért sokszor a legönzetenlebb törekvéseken is rugdosnak egyet, azonban a kutya ugat, a karaván halad. Haladjon a Tanács csak tovább is a megkezdett uton, ha még járhatlan, tarolatlan is az, ez csak serkentse, mert a nagy pedagógusok verejtéke termette az élet újainak rózsáit. A vallás tartotta fön e hazát egy ezredében át, csak ez lehet alapja a jövő ezredének. A katolikus iskolák nevelték a nemzet nagyjait, kik virágzóvá és boldoggá törekedtek tenni a magyar hazát és most a történelmi jogfolytonosságot el akarják vágni, a multnak nagy munkáit elrejtteni, a jelennek működését lekicsinyíteni és becsmérelni. Nehéz munka lesz az egyháznak jogait az iskolaügy terén megőrizni, vészes jövő előtt állunk, de nincs okunk és jogunk kételkedni abban, hogy azt az illetékes tényezők tekintélyük lathatóságával meg ne tennék. *Legfőbb bizalmunk Országos Bizottságunkban van, mely a multban is kimutatta, hogy méltó képviselése a katolikus tanítóóságoknak.*

Minden katolikus tanító azt is tanulhatta, hogy érdekeit teljes önzetlenséggel védi a Bizottság, tehát a tanító önmagában bizhat legtöbbet. Csak szükséges volna, ha az egész ország katolikus tanítóóságát egy szerves egésszé lehetne kapcsolni; e tekintetben még nagy feladatok állnak az elnökség előtt. Természetesen az egész tanítóóságnak kellene itt is segítő jóbort nyújtani. Fájó tényként kellett konstatálni, hogy az egész ország főtanfelügyelői karából egyetlen egy férfiú szerzett tudomást a kath. tanítóóság közgyűléséről. A tanítók igazi vezére egyházmegyéjében, *Csávolszky József* c. püspök volt egyedül, ki nagy buzgalommal részt vett a gyűlésen is.

Bámulatos volt az az önfegyelmesség, melyet a tárgyalások alkalmával tapasztaltunk. Midőn vérig sértették a tanítóóságot az indokolatlan mellőzésekkel s a katolikus tanítóóság szívébe döfött nyilatkat még méreggel is tele kenték azáltal, hogy egyenlő képesítés és munka mellett még különbséget is tesznek tanító és tanító között, ennek dacára tanítóóságunk mondanivalója nem a keserű kifakadásokban kereste tárgyát, hanem a nemzeti kultúra nagyságának fölépítéséhez iparkodott kiki egy-egy követ lerakni. Ezáltal tanítóink valóban kiérdemelték a nemzet sympathiáját, s ha ezen az uton tovább haladnak, maga a társadalom fog föllázadni a nemzet napszámósának ily megaláztatása miatt, mely őt az állomásör mögé helyezi!

Nagy érdeklődést keltett a *Magyar Katolikus Iskola-Egyesületének* tervezete is. Látnivaló volt, hogy mindnyájunk legtöbb óhaja ily intézmény létesítése, s addig nem szabad most már megnyugodni, míg az eszme testté nem lesz. Iskolaügyünket az elposványosodástól másként meg nem menthetjük, csak úgy, ha a nagy társadalom érdeklődését az iskola felé fordítjuk; értessük meg a szülővel, hogy az iskola minémisége saját gyermekének, saját magának érdeke.

Iskoláink jogaiért sikra szálltak vezéreink, ismerje kötelességének minden katolikus tanító, követni a kibontott zászlót, mert különben a katolikus nemzeti kultúra romjain gögös Nérók vijjognak majd, s mi kesereghetünk jeremiádozat. Ez így nem történhet. Ha harcba szállunk, miénk lesz a győzelem!

Dr. Jankovich József.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A kassavidéki róm. kath. tanítóegyesület f. évi közgyűlését Kassán, a legényegyesület termében fogja megtartani aug. hó 24-én (szerda) d. e. 9 órakor, melyre az egyesület tagjai és a tanügy barátai tisztelettel meghívhatnak. Enyicke, 1904. aug. 1. *Tomcskó Alajos*, elnök.

Tanítógyűlés. A «Kiskomáromi és nagykanizsai egyesített róm. kath. tanítói kör» f. é. június hó 9-én Nagykanizsán tartotta rendes gyűlését, amelyen különösen a kiskomáromi kör tagjai jelentek meg teljes számban, élükön *Király Elek* felső-hahóti és *Juk József* galamboki esperesplébános ker. tanfelügyelő urakkal. A gyűlés szentmisével vette kezdetét. A gyűlésen *Király Elek* tanfelügyelő úr üdvözölte a megjelent tagokat. Azután

Wache Adolf kiskomáromi kántortanító, v. elnök úr vette át a szót és a tanító hivatásáról tartott igen magvas megnyitó beszédet. Teljes hivatásának élő minden tanító — úgymond — nagy gondot fordít az *önképzésre*, sohasem szünik meg szakkönyvek, folyóiratok olvasása, tanulmányozása által *szakismereteit gyarapítani*. Erről leginkább tanubizonyosságul szolgálnak a körök gyűlései alkalmával nagy gonddal, teljes készséggel összeállított pedagógiai értekezések. De amidőn ezen értekezések birálatába bocsátkozunk, be kell ismernünk, hogy azok nagy részben ideálisak, tullemeletiek, melyek a közéletben a legtöbb esetben teljesen kivihetetlenek. Mi, mint falusi tanítók, a nemzet papszámosai, a munkára, a kivitelre vagyunk hivatva. Ami képezetetésünk célja bent a képzőintézetben sem az volt, hogy újabb és újabb pedagógiai elveket kutassunk, vagy azok tudományos fejtegetésébe bocsátkozunk, hanem igenis az, hogy a magasztos pedagógiai elveket miképen tudjuk érvényesíteni a rendelkezésünkre álló kétféle társadalomnál: a jelen megromlott társadalma, a fölöttéknél, s a jövődő társadalma, a gyermekeknél. Javítanunk kell mind a kettőt, mert egyiknek a másikra roppant hatása van. Ma általános a panasz, hogy erkölcsökben hanyatlak az emberiség, s hogy kedves hazánkban is az erényvirágok helyét, a tiszta erkölcsöknek talaját az erkölcsiellenesség dűdvája, a vallástalanság ferde lepte el. Fogjunk tehát össze a papsággal s egymást támogatva vegyünk részt azon küzdelemben, hogy népünk erkölcsét, vallását megmentjük. Az iskola gondoskodjék azon módokról és eszközökről, amelyek által a vallásosság, az erények e szülőanyja, megmentessék és öregbítessék, hogy gyermekeink atyáink szent hitében nevelhessenek, mert csak azon nemzet boldog, melynek gyermekei vallásos oktatásban és nevelésben részesülnek. A szülőkre, vagyis a fölöttéknél társadalomra iparkodjunk hatni az által, hogy miután egyesülésben van az erő, tömörítsük embereinket ifjúsági-, olvasó- és dalos körökbe, alkossunk kebelükben szövetkezetet. Kövessük tehát a gyakorlati pedagógiát, mely ámbár nehéz, de nemes földat megoldása vár ránk. Így aztán a templom és az iskola együttes működésével lehetne remélni a veszedelem teljes megakadályozását s egy jobb jövőnek hajnalhasadását, mely után százezernek epednek, kiknek hogy szívük óhaja annél előbb teljesedjék, adja a jó Isten, a minden jók Adója. Ezután v. elnök jelemti 1., hogy Szabó Lajos volt galamboki kántortanító úr 50 éves áldásos tanítói működés után a jól megérdemelt nyugalomba vonult, s helyébe *Bucásy László* úr választatott. 2. Szól még a létesítendő «Országos Katholikus kántori Nyugdíj»-ról is és jelemti, hogy a tanítósg e tekintetben két táborra oszlik. Egyik rész, élükön *Szokolay István* bussai kántortanítóval, egy külön alapot kíván megteremteni, amelynek jövedelméből azon tanítók kapnának nyugdíjat, a kik égerszersmind kántorok is, míg a másik rész, amelynek vezére *Barabás György* szombathely-egyházmegyei igazgatótanító, azt óhajtja, hogy a kántortanítók is az országos tanítói nyugdíjintézetből kapjanak fizetésükhöz mért nyugdíjat, mert ők teremtették meg ez intézet alapítókéjének egyik horribilis összegét: továbbá, ha az 1893. évi 26. t.-c. 8 §-a értelmében mindazon tanítóknak, kiknek kántori és tanítói összfizetése 600 korona, az együttes fizetés nyugdíjalapul szolgálhat, miért ne lehetne az a 600 koronán fölül fizetéses kántortanítóknál is. A kör elnök fölhívására az utóbbi táborhoz esatlakozot. *Szöke Kálmán* mura-kereszturi kántortanító úr római útjáról tartott igen érdekes, gyönyörködtető, tanulságos, a vallásos érzést hathatósan fokozó fölvilágosítást. *Pleheisz Sándor* zala-merenyeyi kántortanító úr az ifjúsági-egyesületek szervezéséről és azoknak társadalmi hasznáról értekezett. Értekezésében először szól az ifjúsági-egyesületek szervezésének szükségességéről, azok céljáról, illetve munkaköréről és hatásairól. Megismerteti a módozatokat, amelyek alapján ott, ahol szükséges, ez egyesület szervezhető. Megemlíti a nehézségeket, akadályokat, amelyek az ifjúsági-egyesület szervezésének legtöbbször útjában állanak. Egyszóval minő munkát kell annak kifejtetni, aki ez egyesületet szervezi, ha azt akarja, hogy a sok gonddal és fáradsággal végzett munkának meglegyen a kívánt eredménye: a tiszta er-

kölcs, a nemesebb utáni törekvés, a hasznos ismeretek birása, a törvények tisztellete és a haza szeretete. A kör közszóval vette ezen gonddal kidolgozott értekezésnek fölvilágosítását. *Draskovits Márton* komáromi kántortanító, a kör jegyzője, az alapszabály-tervezet kidolgozásának megbízatásáról számol be. *Györkös Mihály*, garabonci kántortanító úr, a könyvtár állapotáról tesz jelentést. Végül két indítvány tétetett: egyik a gyűlés helyének mikénti meghatározásáról szól, a másik a kör kiterjesztését óhajtja. Mindkét indítvány elfogadtatott. Közvetlenül: *Draskovits Márton*, a kör jegyzője.

IRODALOM.

Helyesírási szabályok szójegyzékkel. Dr. Vargha Damján, ciszterci rendi főgimn. tanár «A Magyar Iskolai Helyesírás Szabályai Szójegyzékkel» című rövid, világos, kényelmesen használható s olvasó füzetre hívjuk föl olvasóinknak figyelmét. E kis művecske életrevalóságának legjobb kifejezője az a körülmény, hogy a múlt iskolai év folyamán néhány hónap alatt 8000 példánymal több elfogyott belőle. Most már a V. K. M. hivatalos engedélyezése is megvan: 60—1901. sz. a. Melegen ajánjuk a szaktanároknak, tanulóknak figyelmébe. Ara vászontáblában 40, papírban 30 fillér. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában Budapesten, VIII. ker. Szentkirályi-utca 28. sz.

VEGYESEK.

Kath. iskoláink pusztulása. Rossz idő jár kath. iskoláinkra, ami ha sokáig így tart, végromlással fenyegeti az ősi kath. magyar népnevelést. Egyrészt az állam, bár némileg leplezett ellenségeskedése ragadozza el iskoláinkat, másrészt azonban az iskolafenntartók lelkiismeretlen nembánomsága és hanyagsága okozza iskoláink pusztulását. Ugyszólván napról-napra és országszerte hallhatunk ily szomorú híreket. Így legújabbban *Medveén*, Györmegyében, is végzetes lejtőre jutott a kath. iskolaügy. Medve színtiszta kath. vagyonos község. Még 1901. évben fölszólítottatt, hogy a szükségessé vált II. tanítói állást szervezze. A közg. bizottság által adott utolsó terminus is lejárt, mire elrendeltetett a községi iskola föllálítása. Julius 28-án tartott képviselőtestületi gyűlésben a kir. tanfelügyelő előterjesztésére elhatározottat, hogy a községi iskolát sürgősen létesítik, a kath. iskolának adott támogatást véglegesen megvonják és igénykeznek kath. iskolájukat is memél előbb községivé tenni. És mindezt az államsegély reményében tették, mert mint ők rosszul hiszik, felekezeti iskolájukhoz nem kapnak államsegélyt. Tehát a róka államsegéllyel kecségetett s a jámbor holló kiadta hatalmából legszentebb és legértékesebb kincsét. Ha ily tiszta kath. és vagyonos községben ennyire könnyű munka a kath. iskola megrontása, akkor igazán kétségbe kell esnünk iskoláink sorsa fölött. A medvei iskolaügyön érdemes gondolkozni. A község népe vallásos jó magyar nép. Tény az, hogy saját erejéből könnyű szerrel képes volna II. tanítói állást szervezni és föntartani. Tény az, hogy nem ismerte azt a nagy veszedelmet, mely kath. iskolája megrontásában rejlik. Tény az, hogy ingadozásra volt oka, mert míg lelkipásztor a kath. iskola mellett küzdött, addig vannak a községben, kik a kir. tanfelügyelő terve mellett korteskednek. De még van idő a hiba jóváterésére. Megvagyunk győződve arról, hogy a község jó útra terelése még nem késő és minden erejüket egybevetve, sürgősen helyrehozzák a mulasztást és az a bithű község, mely mindenkor büszke volt színtiszta kath. voltára, nem fogja engedni, hogy kath. iskolájától megfosztassék. Aldozatot kíván tőlük a kath. iskola, mely az áldozatot kamatosul vissza fogja téríteni gyermekeik és unokáik boldogságában. Erősen hisszük, hogy a kath. Medve község nem lesz saját kath. iskolájának elpusztítója.

Dr. Steinberger gyásza. A kath. tanítók országos bizottsága és a kath. Tanügyi Tanács szeretve tisztelt elnökét, dr. Steinberger Ferenc apátkanonok urat, a központi szeminárium kormányzóját, mely gyász érte: édes anyja, kit oly rajongó szeretettel vett körül, f. hó 7-én délután 91. évében elhunyt. Temetése általános részvét mellett 9-én volt. A kath. Tanügyi Tanács öszinte és igaz részvétét a magyar kath. tanítók szeretve tisztelt vezére iránt a gyászeset alkalmából a Tanács világi elnöke, Ember Károly lovag, megható szavakban tolmácsolta.

A tanítói tanfolyamok véget értek. Tudvalevőleg a tanügyi kormány az ország különböző vidékein a néptanítók részére továbbképző tanfolyamokat rendezett. A budai pedagógiumban tartott ily tanfolyam a napokban ért véget és hallgatói testületileg tisztelegtek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban dr. Axaméthy Lajos miniszteri tanácsosnál és dr. Neményi Imre osztálytanácsosnál, hogy köszönetüket fejezzék ki a tanfolyam rendezéséért.

Szerkesztői üzenetek.

Z. F. Szives készséggel tettük közzé. — O. J. Beérkezett. Jönni fog. Intézkedünk. Köszönet. — T. A. Közzétettük. — R. J. Kérjük, írja meg, hogy ki osztotta szét az illető segélyeket, vagy hogy mely forrásból szerezhették meg az illetők nevét és akkor eljárunk az ügyben kívánsága szerint. — W. E. Fogadja köszönetünket becses tudósításáért. Igaza van, hogy az indolenciát csak a nyilvánosság törheti meg. — B. A. Elég szomorú, hogy oly hosszú idő után sem juthatott jogos igényeinek kielégítéséhez. Szorgalmazni fogjuk; de jó lesz, hogy ha az iskolások főtiszt. elnöke az ügy elintézését egyidejűleg szintén szorgalmazni fogja a kir. tanfelügyelőségél. — N. N. Beérkezett. — W. A. Megkaptuk. Köszönet. — V. I. Viszont. — R. E. Levelét áttettük a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához. Ertesítést a megrendelendő könyvekre nézve onnan nyer. — S. J. A kert jövedelme a díjlevélben értékelve van és így az ott felvett összegnek megfelelő hányada, tehát 7 hónapra eső rész illeti önt.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A máriavölgyi róm. kath. kántortanítói állásra ezenel pályázat hirdettük. Jövedelem: A község részéről fizetés 104 kor., fűtésre 30 korona, a templomtól 440 korona, alapítványos misékért 45 korona, manualis misékért körülbelül 300 korona, azonkívül 1 hold és 310 □ öl föld. Lakása: 2 szoba konyhával és megfelelő melléképületekkel (a lakás jövő évben átalakítani fog). Állami segélykifizetésben. Jegyzet: Máriavölgy sűrűn látogatott bucsújáráshely lévén, a kántortanító, ha kötelességeinek megfelelő, az egész vidéken jó hírnévre tehet szert s így könnyebben jobb álláshoz juthat. A folyamodványok a máriavölgyi (Pozsony megye) róm. kath. plébániai hivatalhoz intézendők. Választás aug. 20. lesz. Máriavölgyön, 1900. júl. 31. *Závodszy József*, h. plébános és iskolaszéki elnök. 238 2—2

A nagyvezekényi (Barsm.) róm. kath. kántortanítói állásra szeptember hó 1. napjára pályázat hirdettük. Javadalom: 7 h. 364 □ öl szántóföld, melyet maga művel, 399 □ öl kenderföld, 70 tanköteles után fejenként tanít. Nagy- és Kis-Vezekény községekből: 1/2 pozsonyi mérő rozs s ugyanannyi árpa. Ismétlősök után fejenként 1—1 kor., ami körülbelül 15 kor. Párber címen körülbelül 570 kgr. buza és 760 kgr. rozs. Roráték végzéseért 3 kor. 6 fillér. Offerák 6 kor. Passio énekéseért 1 kor.

60 fillér. Stólajövedelem körülbelül 60 kor. Alapítványok után 16 kor. 46 fillér. Ostyasütésért 2 pozs. mérő buza. Cantatiaváltság Nagy-Vezekényből 1 pozs. mérő rozs. Kis-Vezekényből 2 kor. 40 fillér. Kézpénz Nagy-Vezekényből 104 kor., Kis-Vezekényből 40 kor. Van 24 ürméter hasáb kemény tűzifája, befuarozva, melyből 8 ürméter az iskolaterem fűtésére szolgál. Legeltetési joga van: 3 db szarvasmarhára és 8 db sertésre. Lakása áll: két padlózott szoba, cselédszoba, zárkonyha, kamra és házipincéből. Van két istállója és házikertje. Kötelességei: az istentiszteleteken kívül, lehetőleg magyar nyelven az iskolai tanítás, a katekizmus és a biblia betanítása. A nagyheti és egyéb egyházi funkciókban járatosnak kell lennie. Adventben, az első és utolsó rorátén kívül, hetenkint háromszor kell a hivekkel a hajnali ájtatót végeznie. Nagyböjttben hetenkint kétszer, szerdán és pénteken kell a hivekkel a litániát elvégeznie estefelé. Valahányszor ünnepi, vagy fizetett énekes szentmise, vagy temetés van Kis-Vezekényben, oda gyalog, vagy saját fuvarján kell átmennie, ami körülbelül husz pernyi távolság. A kifogástalan erkölcsű és magaviseletű pályázónak okleveles tanítónak kell lennie, a magyar nyelvet tökéletesen kell birnia, magyar hazafias érzelműnek kell lennie, az orgonálásban és énekekben alapos ismerettel és jártassággal kell birnia. A pályázatkor a személyes megjelenés kéretik. A kellően felszerelt folyamodványok, a nagyvezekényi iskolaszékre címezve *Turesányi Albert* plébánoshoz Nemesény (Barsm.) f. évi aug. 30-ig bezárólag küldendők. Megjegyzendő, hogy állomását okt. 1-én kell csak elfoglalnia, előbb nem. 290 1—1

A pozsonyi róm. kath. autonóm hitközség iskolaszéke ezenel pályázatot hirdét: 1. egy tanítói illetve segéd-tanítói, 2. egy tanítónői és egy segéd-tanítónői illetve két segéd-tanítónői állásra. A tanítói állás után jár 1200 korona fizetés és 420 kor. lakpénz, a segéd-tanítói állás után 960 kor. fizetés és 240 kor. lakpénz, a tanítónői állás után 1000 kor. fizetés és 420 kor. lakpénz, a segéd-tanítónői állás után 720 kor. fizetés és 240 kor. lakpénz. A tanító s tanítónői egyévi próbaidő főtartása mellett alkalmaztatnak. A segéd-tanító s segéd-tanítónők alkalmazása ideiglenes. Pályázók okirattal kimutatni kötelesek: a) születésük helyét, idejét s kor. vallásukat, b) magyar honpolgárságukat s községi illetőségüket, c) hazai, állami vagy nyilvánosság jogával bíró róm. kath. tanítóképezdén sikerrel letett elméleti és gyakorlati vizsgálat alapján szerzett, magyar és német tanylevélű népiskolákon való tanítási képességüket, d) tornatanítói képesítésüket, e) a nőtanítók kézimunkatanítónői képesítésüket, f) eddigi gyakorlati működésüket, g) erkölcsi bizonyítvánnyal kifogástalan életmódjukat, h) tisztí orvosi bizonyítvánnyal azt, hogy teljesen egészségesek és a tanítói pályára testileg alkalmasak. A kellőleg felszerelt folyamodványok az aulirottál *augusztus hó 23-ik* napjának déli 12 óráig adandók be. A pozsonyi róm. kath. autonóm hitközség iskolaszékének aug. hó 6-án tartott üléséből. *Dr. Kuncz Rezső* isksz. jegyző, Klarissza-u. 14. II. emelet. 295 1—1

Az albári kántortanítói állásra szept. 1-ig pályázat hirdettük. Javadalmazása 800 korona és a stóla. Lakása két szoba és egy előszoba, egy zárt és egy nyitott konyha, kamra, istálló és ól, 600 □ öl kert. Kötelessége az összes kántori és tanítói teendők végzése. Kérvények *Glöckel Ignác* esperes-plébánoshoz küldendők Dercsikára u. p. Baka (Pozsonym.). 294 1—1

A tótmegyeri róm. kath. népiskolánál egy tanítói állás megüresedett. Államsegéllyel 800 kor. fizetés és egyik társával kétszobás butorozott közös lakás. Nők nem pályázhatnak. Tannyelv magyar. Kántorságban segédkezők előnyben részesülnek. Egy osztályt vezet, a gazd. ismétlőiskolában díjtalanul tanít. Kérvények aug. 28-ig az iskolaszékhez intézendők. *Perger István*, főtanító. 293 1—1

Az etesi II. tanítói állomásra pályázni lehet aug. 23-ig. Javadalmazása 800 kor. kézpénz. Lakás két szoba. Karancssági (Nógrádm.) plébániahivatal. 292 1—1

Büdösköre (Nyitram.) tanítói pályázat hirdettük. Javadalmazása: a községtől 200 kor., 600 kor. állam-

segély, kert és lakás. Folyamodványok *Harmos Kálmán* Nagyköváló (Nyitra) címre küldendők. 291 1—1

A nagygeci róm. kath. iskolához okleveles kántortanító kerestetik. Jövedelme földirtok, termények és közpénzben 624 koronát tesz, de a kiegészítés 800 koronáig meg fog történni. A kellő lépések ez ügyben már megtörténtek. Pályázati nap 1904. szeptember 5. U. posta Nógrád-Megyer. 270 1—1

Románfalú (Nyitra megye) róm. kath. iskolájához okl. kath. tanítót keresünk. Javadalom: 25 hl. rozs 300 kor. fizetés, tandíj 64. faatalány 44 kor., lakás természetben, iskolaért 20 kor. 5/4 kat. hold. föld. tanyelv magyartól. Jövőre új iskola és lakás épül. Tankötelesek 100-on felül, míg második állomás szerveztetik. Vasút Récsény. Pályázat lejár aug. 25. Személyes megjelenés, ajánlás elsőbbséget ad. *Szamek Károly*, isk. elnök. Kis-Báb. (Nyitra megye.) 268 1—1

Csitári tanítói állásra aug. 19-ig. Jövedelem: 800 kor. 2 szoba, konyha, kamra, istálló, kert, 12 □ méter fa iskola-fűtésre. Róm. kath. nős tanítók előnyben részesülnek. Nógrád-Mareál u. p. Szügy. *Kozma Miklós*, isksz. elnök. 278 1—1

Récsé (Pozsony) tót ajkú róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állás betöltésére augusztus hó 24-ig pályázat hirdetik. Javadalmazása: államségéllyel 800 korona, butorozott, egy szobából álló lakás, fűtéssel. Okleveles tanterv köteles leendő kijelölt osztályt vezetni és ismétlődően is tanítani. Iskolaszék nevében: *Bezák István*, isksz. elnök. 285 1—1

Pályázatot hirdetek tanítói állásra. Javadalmazása: 800 korona közpénz, 1 szoba fűtéssel. Pályázatok f. é. augusztus 23-áig a szomolányi róm. kath. iskolaszék elnökségére címzendők. Tót nyelv szükséges. *Novák János* iskolaszéki elnök. 297 1—1

Tavasza képezítő több évi kántortanítói gyakorlatú állást keres. «Kántortanító» Esztergomban. 296 1—1

Az apaji róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: két szoba, konyha, kamra, istálló, pince és köcsiszinből álló lakás, 405 □ ölnyi kert, 619 kor. közpénzfűtés, 3 magyar hold és 35 □ ölnyi szántóföld. Elvezete mintegy 160 korona értékben, mindennapi tankötelestől fejenként 2 korona, körülbelül 140 korona: szellőrejtől circa 10 p. mérő rozs és 28 korona pénz. 48 korona faatalány és végül 500 lélek utáni stóla. Választás folyó évi aug. hó 22-én. Kérvények az apaji róm. kath. iskolaszéki elnökhöz küldendők. *Iskolaszék*. 286 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A lezsiachói róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 600 kor., lakás, elegendő fa és két kert. Pályázhatnak okl. tanítók, tanítónők, esetleg óvónők is. Tanyelv magyartól. Folyamodványok plébániahivatalnak Turóc-Szenygyörgyre (u. p. Znióvár) küldendők. 288 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Deván róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazás 1000 kor., lakás 2 szoba melléképületekkel, 1 hold 1056 □ ölnyi gyümölcsös, 24 méter tűzifa. Ezenkívül a főreáliskolában ének- és zenekar vezetésért 400 kor. Pályázatok aug. hó 21-ig a róm. kath. iskolaszék elnökehez intézendők. Csakis okleveles kántortanítók pályázhatnak. *Bosóky Szende*, iszszéki elnök. 282 1—1

A korondi róm. kath. elemi népiskolánál a segéd-kántortanítói állás megüresedvén, arra pályázatot hirdetek. Ezen állás évi jövedelme: 1. a püspöki uradalom pénztárából 100 kor.; 2. a templom pénztárából 100 kor.; 3. a község pénztárából 96 kor.; 4. a megye pénztárából 60 kor.; 5. tandíjból 100 kor.; 6. stólaból 60 kor.; 7. a kántori képenek 1/6 pénzértékben 92 kor.; 8. a magtárlaphól 134 kor.; 9. fajzás és legeltetési jog természetben pénzértéke 30 kor.; 10. oszpora 24 kor.; 11. szállásilletmény címén 80 kor.; 12. arra jogosultnak ötödéves korpótlék 100 kor. Összesen: 980 kor. Ezekon kívül a hetenként osztogatandó sósvizben

részes. Kötelessége: az iskolaszék által rábizandó mindennapi és ismétlős iskolának oktatása a kántori teendőkben segédkezés. Pályázati határidő augusztus 20. Korond, 1904. augusztus 5-én *Hadnagy Mihály* iszszéki elnök. 273 1—1

Győri püspöki megye.

A babot-ordodi róm. kath. magyar tanyelvű népiskolához osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetése 800 korona államségéllyel együtt, egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelességei: az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni, az ismétlőket tanítani és a kántoriak minden nemében mindenkor, szükség esetén a nagy szünetekben is, díjtalanul segédkezni. Zenében jártasság előny. Kérvények ft. *Babics János* urhoz aug. 20-ig beküldendők. 281 1—1

A boldogasszonyi (Mosonm.) róm. kath. német-magyar tanyelvű népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom 800 korona közpénz, havonkénti részletekben és egy butorozott szoba. Kötelessége: az egyik osztályban és az ismétlősöket tanítani, a kántori teendőkben segédkezni s szükség esetén helyettesíteni az iskolás gyermekeket naponként templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Véglegesítés egy próbaév után. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak. Kérvények a róm. kath. iskolaszékre címezve aug. hó 25-ig beterjesztendők. 283 1—1

Sopron megyei Győre községben róm. kath. kántortanítói állomásra augusztus végéig pályázat hirdetik. Az állás jövedelme lakáson és kerten kívül közpénzben szántóföld- és terményekben hatósági alantás számítás szerint 800 koronát tesz ki. A díjlevél megtekinthető a ciráki plébánián. Személyes megjelenés előnyt biztosít. A kérvények a ciráki plébánia-hivatalhoz küldendők. 284 1—1

A hegykői róm. kath. magyar iskolába két férfi okleveles osztálytanító kell. Egy-egy kap 800 koronát kártilletménnyel együtt, egy szobát a legszükségesebb butorattal, fűtőanyag, fűtés, szobatisztoztatás címén 24 kor., étkezés, ágyruha, mosatás, világítás a maguk gondja. Kötelesek az iskolaszék által kijelölt osztályokat tanítani, és a tanköteles korhoz közellevőket a tanév elején és végén: az ismétlőket a kántortanítóval főlávva tanítják. A kántortanítót igazságos akadályoztatások esetén segíteni, helyettesíteni tartoznak díjtalanul a kántori hivatalban. Tartoznak tanoncikat a templomba el és visszavezetni, ott és az iskolában, körmeneteken és alkalmilag úton-útfélen rájuk vigyázni. Szeptember elsején lépéniük hivatalba. Az aug. 20-án d. e. 10 órakor leendő választás előtt két nappal kell megérkezni a kérvényeknek mellékleteikkel együtt az iskolaszéki egyházi elnök címére Fertő-Széplakra, posta Eszterháza. (Sopronm.) Személyes jelenlét nem szükséges. Aki pályázatra jön, saját költségére kerül. 289 1—2

Nyitrai püspöki megye.

A rajeci (Trencsén megye) róm. kath. népiskolánál elhalálozás folytán megüresült kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Tanítói jövedelme: közpénzben 749-20 kor., 6 öl puhafa 48 kor., földjövdelem kataszteri becslés szerint 280 kor. = 800 kor. és a törvényes korpótlék. Kántori jövedelem több forrásból 536-63 kor. 46 új lakás természetben. Előnyben részesül, ki több hangszertben járatos. Ha a megválasztott jó zenésznek bizonyul, kántori fizetése 300 koronával fölemeltetik. Fölszerelt pályázatok augusztus 24-ig alulírottához küldendők be. A választáshoz, mely augusztus 25-én megejtetik, személyes megjelenés szükséges. A megválasztott szeptember 3-án köteles állomását elfoglalni. *Baross Károly*, iskolaszéki elnök. 275 1—1

Pannonhalmi egyházmegye.

Pályázat a deákii (Pozsony megye) róm. kath. osztálytanítói állomásra. Javadalma 610 korona a hitközségtől, 200 kor. államségély, egy butorozott szoba, négy köbméter tűzifa. Kötelmei a díjlevél szerint. Kérvények dr. *Wargha*

Samu iskolaszéki elnökhöz intézendők f. évi *augusztus* 28-ig. 269 1—1

Pécsi egyházmegye.

Pályázat a tekeresi kántortanításra. Jövedelme: lakás kerttel, 230/40 kor. készpénz, 391/18 kor. terményekben, 616 öl szántóföld, 652 öl rét és a temető fűvének használata. A kántorság miatt jó a német nyelv ismerete. Határidő *aug.* 25. Tanuló 10. Abaliget, Baranya, *Kopáry Gyula*, plébános. 272 1—1

A tolna-ozorai róm. kath. iskolaszék az ujonnan szervezett VII. sorszámú tanítói állomásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: államszegélyből 400 kor., egyházmegyei segélyből 400 kor., összesen 800 kor., s a hitközségtől a legszükségesebb butorral ellátott 1 szobából álló lakás. Tanítói kötelességei beffoglaltatnak az iskolaszék által készített szabályzatban, melyet a megválasztott tanító állása elfoglalásakor aláírni tartozik. Az állás 1904. év szept. 6-án elfoglalandó. Okleveles férfi-tanítók kellően felszerelt okmányaikat 1904. év *aug.* 28-ig az iskolaszéki elnökséghez küldjék be. *Pintér Károly* isksz. elnök. 287 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A gölnicbányai róm. kath. elemi iskola leányosztályaihoz tanerő kerestetik. Fizetés: 800 kor. készpénz, 25 öl fa, tisztességes lakás, kert és kis szántóföld Tanítás nyelve magyar, kiegészítő nyelv német Pályázhatnak róm. kath. magyar honos okl. tanítók és tanítónők. A folyamodványok *Szobissék Emil* iskolaszéki elnökhöz Gölnicbányára (Szepesm.) intézendők. Határidő. f. é. *aug.* 28. Válaszbélyeg melléklendő. 279 1—1

Az apátfalvi (Trencsén mellett) róm. kath. másodtanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: államszegéllyel 800 korona, 16 m³ dorong tűzifa házhöz szállítva, egy szobából álló lakás. Kötelessége: a mindennapi és ismétlőtanulók tanítása. Tannyelv magyar, de megkívánatik a tót nyelv ismerete. Teljesen felszerelt kérvények *Báry Antal* plébános, iskolasz. elnök úrhoz *aug.* 21-ig intézendők Trencsén-Apátfalvára. Pályázhatnak tanítónők is. 253 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A sárosdi plébániához tartozó Szolgaegyháza fiókközség róm. kath. iskolájánál megürrült önálló tanítónői állásra pályázat hirdetik. Évi fizetés: 700 kor. készpénz, egy szoba és konyhából álló lakás kis kerttel. Mindazon tanítónők, kik ezen állást elnyerni óhajtják, felszerelt kérvényeket a sárosdi plébánia-hivatalhoz a pályázat közzétételétől számított 8 nap alatt adják be. *Nagy Károly* iskszéki elnök. 277 1—1

Szepesi püspöki megye.

Késmárk (Szepes megye) róm. kath. III—VI. leányosztályban a tanítónői állomásra *aug.* 30-án betöltendő. Javadalmazása 900 kor. rendes fizetés, 200 kor. lakáspénz, 24 köbméter hasábfá, 60 kor. ismétlőiskoláért. 267 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

A vas-komjáthi róm. kath. osztálytanítói állomásra *szept.* 28-ig pályázat hirdetik. Fizetés: 600 kor. a hitközségtől, 200 kor. államszegély. Tannyelv: német-magyar. Tanítónők is pályázhatnak. A kérvények az iskolaszék elnökségéhez küldendők Vas-Komjátra. 280 1—1

A baksafalvai róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak okleveles róm. kath. tanítók, kik a német nyelvet is bírják. Köteles egy tanteremben az I—II. osztályt a megállapított tanterv szerint tanítani, a gyermekeket a szentmisére elkísérni, és ott részt vevő felügyelni s miután szükség esetén a kántortanítót helyettesíteni tartozik, az orgonálásban és kántoriakban való jártasság szintén megkívánatik. Díjazása: 640 korona havi utólagos részletekben, egy butorozott szoba fűtésrel, jogosultnak korpótlék az államtól. A fizetésnek 800 koronára való kiegészítéseért folyamodva van. Ezen állást elnyerni óhajtók kellően felszerelt folyamodványaikat *1904. máj. 15-től Ferenc* esp. plébános, iskolaszéki elnök úrhoz címzették Baksafalvára, u. p. Szent-Elek. Vasm. Vasúti

állomás Németujvár, vagy Felső-Eőr. Határidő *augusztus* hó 20. Szadilek *Henrik* iskolaszéki jegyző. 274 1—1

A rábaszentmártoni (Vasm.) plébániához tartozó tútlaki fiókközségben levő róm. kath. tanítói állomásra *aug.* hó 28-ig pályázat nyitattik. Jövedelem: a hitközségtől 640 korona, az ingatlanok után 40 korona, 12 öl puha hasábfá a házhoz szállítva, melyből a tanterem is fűtendő 120 korona. Tannyelv magyar-német. Tartozik a kápolnában orgona nélkül énekelni. A folyamodványok alulírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. Pósta Rába-Szent-Márton. *Hann Károly*, esperes. 298 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A cseszneki plébániához tartozó bakony-német-szentkirályi róm. kath. hitfelekezetű ujonnan épült iskolához kántortanító kerestetik. Jövedelem: Kényelmes kétszobás lakás, meleg konyha, kamra, istálló és 3/4 hold házi kerten kívül az 1893. évi minimális fölvétel szerint 258 forint 80 krajcár, mindent készpénzben számítva. Ez összeg képezi a nyugdíj- és államszegély-alapot. Pályázati határidő f. é. *augusztus* 22. Személyes megjelenés előnyös. Tannyelv magyar. A tempioi ének fölvaltva magyar és német. Csak oklevelesek pályázhatnak. Jelentkezések alulírottához küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Matkovits Antal*, lelkész, iskolaszéki elnök. 255 2—2

A tószokberendi (Veszprém megye) róm. kath. iskolához okleveles osztálytanító kerestetik. Pályázati határidő *aug.* 21. Jövedelme: Egy butorozott szoba fűtéssel, ágynemű, takarítás és világítás nélkül. Kap a községtől 320 koronát, a zirci apátságtól 288 koronát készpénzben és 8 méter durungfát 32 korona értékben. Államszegély címén 160 koronát. Tannyelv magyar, de a német nyelv tudása előnyös. Köteles a kántortanítót akadályoztatása esetén a kántoriakban helyettesíteni. Kérvények oklevél és szolgálati bizonyítványokkal felszerelve *Szöbek Loránt* tószokberendi (Veszprém, u. p. Ajka) plébánoshoz intézendők. Az állás *aug.* 31-én elfoglalandó. 299 1—1

900 ének szép aranyozott kötésben 3 kor. *Molnár, Kunszentmiklós.* 227 3—3

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentsír lovagja, a Ferencz József-rend lovagja.

A párisi és bécsi világhírlíttáson stb. helyről kitüntetve.

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta leguymású csörendszert (pneumatikai) tartós, nemes-hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavitásokat és hangolásokat a legmerészelebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jokarban tartása mersekelte árban elváltatuk. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulat kiadványai.

NYELVTANOK:

MAGYAR NYELVTAN

mondattani alapon.

Közép- és polgári iskolák I. és II. osztályai számára.

Irták: Bartha József dr.

Engedélyezve 1976-1903. sz. miniszteri rendelettel.

Második kiadás.

Ára füzve 1 kor. 20 fillér.

LATIN NYELVTAN.

II. rész. Mondattan.

A gimnáziumok számára.

Irták: Cserép József dr.

Engedélyezve 776-1904. sz. miniszteri rendelettel.

Ára füzve 2 korona 20 fillér.

A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve.

Elemi iskolák számára.

III. rész az IV. osztály számára.

Második kiadás.

Irták: **Ember Károly.**

Ára kötve 32 fillér.

RENDSZERES MAGYAR NYELVTAN.

Közép- és polgári iskolák III. osztálya sz.

Irták: Bartha József dr.

Engedélyezve 1900-1902. számú miniszteri rendelettel.

Ára füzve 1 korona 40 fillér.

LATIN OLVASÓ- ÉS GYAKORLÓKÖNYV.

A gimnáziumok I. és II. osztályai számára.

Irták: Cserép József dr.

Engedélyezve 907-1902. sz. miniszteri rendelettel.

Ára füzve 2 korona 20 fillér.

A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve.

Elemi iskolák számára.

IV. rész az V-VI. osztály sz.

Második kiadás.

Irták: **Ember Károly.**

Ára kötve 32 fillér.

STILISZTIKA

a középisk. IV. oszt. számára.

Irták:

Bartha József dr. és Prónai Antal dr.

Engedélyezve 1929-1903. számú miniszteri rendelettel.

Ára füzve 3 korona 20 fillér.

LATIN OLVASÓKÖNYV.

Cornelius Nepos, Titus Livius és Phaedrus szemelvényekből.

A gimnázium III. oszt. számára.

Magyarosítással, fordítással való gyakorlatokkal és szöveggel ellátva.

Irták: **CSERÉP JÓZSEF DR.**

Enged. 776-1904. sz. min. rendelettel.

Ára füzve 3 korona 40 fillér.

MAGYAR NYELVTAN.

Különös tekintettel a helyesírás és fogalmazás gyakorlására.

Polgári és felsőbb leányiskolák I-II. osztályai sz.

Irták: **Ember Károly.**

Ára füzve 88 fillér.

RETORIKA.

A középisk. V. oszt. számára.

Irták:

Bartha József dr. és Prónai Antal dr.

Engedélyezve 2959-1904. számú miniszteri rendelettel.

Ára 3 korona 20 fillér.

A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve.

Elemi iskolák számára.

I. rész az II. osztály számára.

Második kiadás.

Irták: **Ember Károly.**

Ára kötve 20 fillér.

Stilisztika és Poétika.

felsőbb leányiskolák és tanítóképzők számára.

Irták: **Kiss Ernő dr.**

Ára füzve 2 korona 40 fillér.

LATIN NYELVTAN.

I. rész. Alaktan.

A gimnáziumok számára.

Irták: Cserép József dr.

Engedélyezve 907-1902. sz. miniszteri rendelettel.

Ára füzve 1 korona 60 fillér.

A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve.

Elemi iskolák számára.

II. rész az III. osztály számára.

Második kiadás.

Irták: **Ember Károly.**

Ára kötve 28 fillér.

Latin Stilisztika gyakorlatok.

A középisk. V-VIII. osztályai számára.

A hatodik kiadás nyomán átdolgozta és az új tantervhez alkalmazva bővítette **Bárdos Remig dr.**

Enged. 3551-1902. sz. min. rendelettel.

Irták:

Vagács Czézár és Schiebinger Emil dr.

Ára füzve 3 korona 20 fillér.